

LIT.: D. Cvitanović, Iz riznice umjetničkih znamenitosti jastrebarskoga kraja, Kaj, 1975, 8. — J. Meder, Orgulje u Hrvatskoj, Zagreb 1992. L. D.

DOL, selo u unutrašnjosti otoka Brača. U ispravama se spominje već u XIV. st., a više srednjovj. crkve ukazuje i na raniju naseljenost. Na brdu Miholj rât je predromanička crkva Sv. Mihovila, trotravejna građevina raščlanjena plitkim nišama i izvorno natkriljena kupolom; gl. vrata izrađena su od antičkoga sarkofaga, a unutrašnjost oslikana gotičkim posvetnim križevima. Zapadno, na Velom brdu su temelji ranoromaničke crkve Sv. Vida s očuvanim stipesom oltara, za koji je upotrijebljen ranokršč. stup. Na romaničkoj crkvi Sv. Petra je zvono iz XIV. st. s natpisom — »magistro Nicholavs me fecit«. Romaničkom slogu pripada i crkvi Sv. Barbare. U župnoj crkvi, obnovljenoj 1866. u jednostavnim neobaroknim oblicima, nalazi se malo drveno renesansno raspelo i slika Gospe od Karmena, mlet. rad iz XVII. st. — Ruralna stambena arhitektura građena je u nizovima ili s gusto raspoređenim zasebnim objektima. Utvrđena kuća Gospodetić, dijelom opasana obrambenim zidom iz prve pol. XVII. st., ima monumentalna barokna vrata s obiteljskim grbom.

LIT.: A. Jutrović, D. Vrsalović, D. Domančić i K. Prijatelj, Kulturni spomenici otoka Brača, Zagreb 1960. — D. Domančić, Graditeljstvo ranog srednjeg vijeka na Braču, u katalogu: Brač u ranom srednjem vijeku, Povelja 1984. — I. Fisković, Prilog proučavanju porijekla predromaničke arhitekture na južnom Jadranu, SHP, 1985, 15. — J. Belamarić, Capsella reliquiarum (1160) iz Sv. Kuzme i Damjana u Kaštel Gomilici, Prilozi — Dalmacija, 1991. V. K.

DOLAC, selo kraj Požege u kojemu je nađen nakit (fibule, naušnice, prstenje) iz rim. doba i ranoga sr. vijeka. Iznad sela nalaze se ruševine srednjovj. utvrde (»Turski grad«).

DOLENČIĆ-MALEŠEVIĆ, Maja, slikarica (Zlatar, 23. III. 1936). Završila je Akademiju u Zagrebu 1961 (Lj. Babić). U slikama na intimistički način obrađuje jednostavne, svakodnevne motive (predmeti u sobi, ženski likovi, muzikanti, zaručnici), najčešće u duhu nadrealnog shvaćanja, s elementima dječjega, naivnoga zapisa (*Stol sa knjigom*, 1977; *Igra s pticama*, 1979; *Trpeza u prostoru*, 1980; *Podne*, 1986). Samostalno je izlagala u Zagrebu (1965, 1971, 1972, 1975, 1980, 1987, 1992), Beogradu (1974), Osijeku (1975) i Čakovcu (1990).

LIT.: M. Šolman, Maja Dolenčić-Malešević (katalog), Zagreb 1980. — Ž. Čorak, Maja Malešević (katalog), Zagreb 1984. — D. Schneider, Pasteli Maje Dolenčić-Malešević, Zagreb 1987. Ma. B.

DOLENEC, Franjo (Francina), slikar (Hlebine, 14. I. 1930). U mladosti slikao na staklu, tradicionalnom tehnikom hlebinskoga kruga naivnih umjetnika. Studirao na Akademiji u Zagrebu 1951—56 (M. Detoni). Bio je suradnik Majstorske radionice K. Hegeđušića 1956—60. Član grupe »Mart« od 1958. Profesor na Školi primijenjene umjetnosti u Zagrebu 1969—84. Od početka slika pretežno predmete i prostore; njegovi osebujni lirski motivi (mladenici, mrtve prirode, interijeri) i nostalgичni, nadrealni krajolici uvrstavaju ga u tzv. poetsko-intimističku figuraciju. Odlikuje se suptilnim crtežom i profinjenom paletom suzdržanih, pastelnih tonova (*Mladenka*, 1972; *Stara soba*, 1975; *Jesen*, 1978). D. kratkotrajno prihvaća i neka iskustva enformela (*Orhideja*, 1958. i *Bijeli zid*, 1960). Samostalno je izlagao u Zagrebu (1961, 1968, 1972), Skoplju (1962), Sarajevu (1962), Londonu (1963, 1965), Beogradu (1964), Splitu (1970), Zrenjaninu (1972), Subotici (1973), Novome Sadu (1975) i Koprivnici (1986). Bavi se ilustracijom, grafikom i keramikom.

LIT.: E. of Harewood, Doleneć (katalog), London 1963. — M. Šolman, Francina Doleneć (katalog), Novi Sad 1975. — M. Špoljar, Francina Doleneć (katalog), Koprivnica 1986. R.

DOLI, naselje između Slanog i Stona; sastoji se od tri sela: Đonta D., Zaton D. i Luka D. U Đonti Dolima je crkva Velike Gospe iz XVI. st. oko koje se nalaze ornamentirani stećci. U sastavu sela je četverokutna kula za obranu od gusara. U neposrednoj su blizini ostaci ladanjskih objekata. U selu Zaton D. je župna crkva Sv. Petra i Pavla s fragmentima starokršč. plastike. — Ruralno graditeljstvo karakteriziraju lokalne posebitosti (zatvoreni zdenici i dr.).

DOLOVSKI, Mladen, naivni slikar (Ludbreg, 25. XII. 1932). Službenik. Počeo je slikati 1960. uljem na staklu, u hlebinskoj maniri. Izlagao samostalno i skupno u zemlji i inozemstvu.

LIT.: G. Gamulin, I Pittori naïfs della Scuola di Hlebine, Milano 1974.

DOMAC, Ivan, slikar (Slavonski Brod, 27. XII. 1904 — Banja Luka, 17. I. 1975). Gimnaziju je završio u Slavonskom Brodu, gdje mu je crtanje predavao J. Miše. Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1932 (V. Becić, M. Tartaglia, Lj. Babić). Službovao u Zagrebu, Vinkovcima, Čakovcu i Novoj Gradiški. Od 1966. živio u Privlaci kraj Vinkovaca.

F. DOLENEĆ, *Jesen*

Izlaže od 1932. Slikao je portrete (*Portret sestre*, 1937; *Gospođa Judita*, 1940), krajolike i mrtve prirode, najčešće u akvarelu. Poznat mu je ciklus *Slavča* (1940—45), s motivima iz okolice Nove Gradiške. D. je slikar tona, zagasih boja što ih niže u skladne cjeline. Voli jesenje motive elegičnih ugođaja, potom voće, cvijeće itd. Štovao je stare majstore (Velázquez, Goya, Delacroix, Corot), te je u kasnijim godinama slikao kopije prema njihovim djelima. Samostalno je izlagao u Vinkovcima (1954, 1968).

BIBL.: *Kako slikam*, Godišnjak ogranka MH, Vinkovci 1966—67, 5.

LIT.: M. Peić, Ivan Domac, u knjizi: Hrvatski umjetnici, Zagreb 1968. — Isti, Ivan Domac, u knjizi: Hrvatski slikari i kipari, Slavonija—Srijem, Osijek 1969. — O. Švajcer, Slavonija—zemlja i ljudi, Revija, 1969, 5. — G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, II, Zagreb 1988, str. 217—220. O. Šr.

DOMAC, Luka, slikar (Privlaka kraj Vinkovaca, 9. X. 1877 — 22. III. 1934). Polazio je gimnaziju u Vinkovcima i učiteljsku školu u Zagrebu. Slikarstvom se bavio amaterski. Slikao je krajolike, mrtve prirode i portrete najčešće u ulju. Većina njegovih djela nastala je 1900—16. u selu Rezovcu kraj Virovitice. Slike nastale u razdoblju 1910—17. nose izrazita impresionistička obilježja.

DOMANČIĆ, Davor, povjesničar umjetnosti i konzervator (Split, 17. V. 1926). Diplomirao 1951. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1952. konzervator, 1979—92. direktor Regionalnoga zavoda za zaštitu spomenika kulture u Splitu. Proučava umjetničke spomenike srednjega vijeka i renesanse u srednjoj Dalmaciji. Otkrio, popisao i zaštitio mnogobrojne spomenike Dalmacije koje je i vrednovao preko izložbi (Romaničko slikarstvo na drvu u Dalmaciji, 1968; Pustinja Blaca, 1982; Blaž Jurjev, 1987).

I. DOMAC, *Breskve*

S. DOMIĆ, *Predvečerje*. Zagreb, Moderna galerija

BIBL.: *Srednjovječna freska u Donjem Humcu na Braču*, Prilozi—Dalmacija, 1956; *Bokanićev ninski oltar*, ibid.; *Freske Dujma Vuškovića u Splitu*, ibid., 1959; *Reljef Nikole Firentinca u Hvaru*, ibid., 1960, 12; *Spomenici otoka Brača, Srednji vijek*, Brački zbornik, 1960, 4; *Gospa Blaža Jurjeva u Šibeniku*, Prilozi—Dalmacija, 1972; *Slike Vittorea Crivellija u Dalmaciji*, ibid., 1975; *Triptih radionice Jurja Dalmatinca u Gornjem Humcu na Braču*, ibid., 1980 (Fiskovićev zbornik, I); *Kršni zdenac ranokršćanske crkve u Lovrečini na Braču*, ibid., 1983; *Benetovićeve slike u Komiži*, ibid., 1988; *Ostavština hvarskog Tome Tomasinića iz 1461. godine*, ibid., 1992 (Prijatelj zbornik, I).

LIT.: Biografija s bibliografijom, Prilozi—Dalmacija, 1986—87.

I. Pet.

DOMINIK, kustodija u Raklju

DOMIĆ, Svetozar, slikar (Split, 2. VIII. 1918). Studirao je povijest umjetnosti 1937—40, diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1949. Specijalni tečaj završio je kod M. Tartaglie 1951. Usavršavao se u Italiji. Bio je lik. pedagog u Skoplju 1953—60, potom tehnički urednik u izdavačkim poduzećima u Zagrebu. Sudjelovao je na izložbi »Najmlađih« u Splitu 1937. Slika gradski i primorski krajolik, sažima oblike i naglašava koloristički izraz (*Predvečerje*, 1971; *Ivan dolac*, 1973; *Motiv iz Orebića*, 1975). U novijim djelima bojom sugerira svjetlost, materija je gusta i zasićena (*Grad i nebo*, 1977). Samostalno je izlagao u Zagrebu (1978) a s B. Avramovom u Splitu (1962, 1966, 1978), Zagrebu (1964, 1972, 1980), Zadru (1966), Rijeci (1967), Vukovaru (1978) i Vinkovcima (1979). Bavi se grafičkim oblikovanjem.

LIT.: *V. Rismondo*, Slike Svetozara Domića, Mogućnosti, 1963, 2. — *G. Gamulin*, Obostrani dug, ŽU, 1974, 21. — *G. Quien*, Svetozar Domić, ČIP, 1978, 304—305. — *J. Depolo*, Borka Avramova, Svetozar Domić (katalog), Zagreb 1980. — *G. Gamulin*, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, II, Zagreb 1988, str. 261—266. T. Ln.

DOMIJAN, Miljenko, konzervator i povjesničar umjetnosti (Rab, 24. III. 1946). Diplomirao 1972. u Zadru. Specijalizirao 1975. zaštitu graditeljskoga naslijeđa u Rimu (ICCRUM). Od 1972. djeluje u Zavodu za zaštitu spomenika kulture u Zadru, ravnatelj od 1977. Vodio istraživanja i zahvate obnove graditeljskoga naslijeđa (episkopalni kompleks, franjevački samostan, crkve Sv. Šime, Sv. Lovre, Sv. Krševana i Gospe od Zdravlja u Zadru, franjevački samostani u Karinu i Kraju na Pašmanu, manastir Krupa), te pokretnoga spomeničkoga inventara (riznice Župne crkve u Ninu, samostana Sv. Frane i Sv. Mihovila u Zadru, škrinja Sv. Šimuna). Djeluje i na Rabu na obnovi niza spomenika.

BIBL.: *Riznica Župne crkve u Ninu*, Zadar 1983; *Crkva Sv. Andrije u Vrgadi*, SHP, 1983, 17; *Sjaj zadarskih riznica* (s I. Petricolijem i P. Vežićem), Zagreb 1990. E. Hi.

DOMINIK, tal. slikar (XIV. st.). Rodom iz Napulja; radio u Dubrovniku oko 1392. u radionici štitara F. Nanija iz Bologne, oslikavajući škrinje i štitove. God. 1393. pobjegao je iz radionice, i otada mu se gubi svaki trag.

DOMINIK, kipar (prva pol. XV. st.). God. 1425. izradio je i potpisao kamenu gotičku kustodiju u Raklju. Njegovu se krugu pripisuju i kustodije u Mutvoranu (1439), Vodnjanu (1451), reljef Bl. Dj. Marije zaštitnice na crkvi Sv. Marije u Puli te reljefna grupa triju *Vrlina* sa srušenoga pročelja Općinske palače u Puli (sada na pročelju jedne kuće). Ta djela pokazuju osobine provincijalizirane venec. skulpture s poč. XV. st. Neki autori (Caprin, Semi, Karaman) poistovjećuju D. s kiparom Dominikom iz Kopra te mu pripisuju donji dio pročelja katedrale u Kopru.

LIT.: *G. Caprin*, Istria nobilissima, II, Trieste 1907. — *Lj. Karaman*, O srednjovjekovnoj umjetnosti Istre, HZ, 1949, 1—4, str. 122. — *F. Semi*, Capris, Iustinopolis, Capodistria, Trieste 1975. — *I. Matejčić*, Gruppo scultoreo gotico a Pola, Atti, Centro di ricerche storiche (Rovinj), 1976, 6. Iv. Mat.

DOMINIKANCI, red u Katoličkoj crkvi, što ga je 1215. osnovao španj. kanonik Domingo Guzmán (Sv. Dominik, umro 1221) radi suzbijanja gnostičko-manihejskih hereza; ubrzo su se proširili po cijeloj Europi. Samostane grade pretežno u gradovima, a preuzeli su klaustrarski tip samostana s jednobrodnom crkvom. D. dolaze u Hrvatsku nedugo poslije osnutka reda i grade niz samostana istodobno u primorskom i kontinentalnom dijelu. Isprva su svi samostani podložni Ugarskoj provinciji, a kasnije se (1380) osniva samostalna Dalmatinska provincija. — Samostan u Dubrovniku osnovan je već 1225. Građen XIV—XVI. st., predstavlja razvedenu spomeničku cjelinu u kojoj se isprepliću gotički i renesansni slog. Ima četvorokutni klaustr s arkadama (triforama) koje su klesali domaći majstori (kamenari). Crkva je trobrodna prostrana građevina s povišenim svetištem (tri apside). U crkvi i samostanu nalaze se djela istaknutih majstora P. Veneziana, L. Dobričevića, N. Božidarevića, M. Hamzića, V. Bukovca, I. Dulčića i dr. Samostanski muzej čuva umj. liturgijsko ruho i pribor te relikvijare i iluminirane kodekse. — Samostan u Splitu potječe iz 1245. Crkva Sv. Dominika izgrađena je u XVII. st., poslije je obnavljana pa je barokna koncepcija očuvana samo u glavnim crtama (trobrodni prostor). U crkvi se nalazi nekoliko baroknih oltara; od oltarnih slika ističu se *Čudo u Surianu* Palme Mladega i ranobarokna *Mistične zaruke Sv. Katarine*. U samostanu se čuva više koralna i antifonarija te nekoliko radova dominikanca Vinka Draganje. — D. u Trogir dolaze 1265. U gotičkoj crkvi Sv. Dominika nalaze se: spomenik obitelji Sobota N. Firentinca, slika *Obrezanje Kristovo* Palme Mladega, potom slika Sv. Ruzarija iz Bassanove škole i medaljon *Bl. Dj. Marije* J. Čulinovića. U samostanu se čuva šest slika na drvu (dijelovi nekadašnjeg poliptiha) Blaža